

ІМ'Я & СИМВОЛ. САКРАЛЬНИЙ ЗМІСТ УКРАЇНСЬКОЇ АЗБУКИ

2. Азбука як божественне послання

Екзистенція.		
Завершення алфавіту як вершина духовних сходинок		
В Івана Федорова на зазначені нижче літери відсутні коментарі		
----	Ъ Ієрѣ літера о з рисою, або змінена глаголична ѣ	До 1100-1200 рр. позначав голосний звук, подібний на [u]. В цей час працювало правило відкритих складів, де кластери приголосних були недозволені. Наприклад: хѣлѣбъ замість хліб, сѣнь замість сон. У деяких випадках ѣ перейшов до о, як у слові рѣтъ (рот). 1. Літера Ъ (Єр) у кирилиці є не лише граматичною категорією «твердий знак», але виконує функцію літери-стража, що завершує слова, надаючи їм ваги та чіткості. Асоціюється з біблійним «Амінь», що завершує сказане. (д-євр. אָמֵן, amen) – означає «істинно», «певно», «нехай буде так». Походить від семітського кореня «מנ», що означає «бути твердим», «надійним», «непохитним». Від цього кореня походять слова: емуна (віра) та аман (виховувати, підтримувати). Отже, «амінь» не лише формальне завершення, але свідчить про акт довіри та підтвердження стабільності істини. Згадується як одне з імен Христа: «Так каже Амінь, Свідок вірний і правдивий...» (Одкровення 3: 14)¹ 2. Графіка: Форма літери Ъ нагадує людину, що стоїть на колінах у молитві, або міцну підпору. Вертикаль, яка з'єднує Небо та Землю, але з акцентом на земному утвердженні. Символ межі, Ъ ставить бар'єр, відокремлює слово від слова, світло від тіні, істину від омани, не дозволяє сенсам «зливатися» в хаос. 3. Твердість як завершеність (Творення світу). У Книзі Буття Бог завершує кожен день творення ствердженням. Єр – це графічне втілення цього «Так є». Будь-яка духовна практика без твердого завершення – невтілена мрія. Єр перетворює намір на результат, є «крапкою», що свідчить «звершилось». 4. Єр не має числового значення, що підкреслювало його функцію як розподільника або границі (символ безвимірності). Стоїть над числами, тому що втілює закон, волю Творця, що запечатує створене.

¹ Єврейська традиція: 1. Мудреці Талмуду пояснюють, що слово «Амен» (אָמֵן) є аббревіатурою акроніму «Ель Мелех Нееман»: «Бог – Цар Вірний». Таким чином, вимовляючи це слово, людина щоразу проголошує вірність Бога своїм обітницям. 2. В іудаїзмі той, хто відповідає «Амінь» на благословення, вважається вищим за того, хто це благословення виголосив, оскільки той, хто каже «Амінь», стає «свідком», який підтверджує істинність сказаного перед Небесним судом. У Кабалі числове значення (гематрія) слова «Амен» дорівнює 91. Аналогічне число виходить, коли скласти два головних імені Бога (Ягве та Адонай), що символізує єднання милосердя та суду.

У християнстві «Амінь» завершує кожен частину Символу Віри, підтверджуючи непохитність догматів. Коли вірянин каже «Амінь» під час прийняття причастя, засвідчуючи свою віру в реальність таїнства.

В ісламі слово звучить як «Амін». 1. Сура «Аль-Фатіха»: «Амін» обов'язково вимовляється після читання першої сури Корану. Хоча цього слова немає в самому тексті Корану, воно є частиною Сунни (традиції пророка). 2. У сунітів «Амін» може вимовлятися по-різному. Наприклад, у ханафітському мазхабі (поширеному в Туреччині та Середній Азії) його частіше кажуть пошепки; у Шафіїтському, Малікітському та Ханбалітському мазхабах «Амін» під час молитви вимовляється гучно і чітко, особливо під час ранкового, вечірнього чи нічного намазу). 3. Згідно з хадісами, якщо «Амін» вірянина збігається в часі з «Амін» ангелів на небесах, то його гріхи прощаються.

У християнстві це ствердження істини («Це так»), в ісламі воно більше схоже на прохання («О Аллаху, прийми / відповідай»). В ісламі «Амен» чітко прив'язане до конкретних моментів ритуалу, тоді як у християнстві супроводжує майже кожен дію чи вигук кліру.

		5. В азбуці символізує чоловіче начало – не в біологічному, а в духовному сенсі асоціюється з активною, творчою, стверджувальною силою.
----	Ы єры Лігатура Ъ + І	Як окрема літера була визначена у гражданському шрифті. В більш ранню епоху написання ы було поширенішим, однак під час другого пів-сл. впливу було змінено на ы. 1. Літера Ы (Єри) – графічні елементи поєднуються у літеру ЫІ, яка історично є диграфом Ъ + І. Унікальний графічний і духовний союз. Якщо Ъ (Єр) – індивідуальна твердість, а І (Іже) – божественний зв'язок, то їхнє злиття в ЫІ утворює цілісність «Ми». Символізує колективну душу, об'єднану спільним законом. У слов'янських мовах ця літера є ключовою для утворення множини. Вона перетворює «брата» на «брати», «слово» на «словеси». Момент, коли окремі «світильники» стають єдиним саявом (світильник – світильники): «Де двоє або троє зібрані в Ім'я Моє, там Я серед них» (Матвія 18: 20). 2. Графіка: Візуально ЫІ складається з двох частин: Ъ та І. Ъ (Єр) – «Твердість», символ завершеності, твердого наміру та матеріальної опори, «крапка» в акті творення, яка дає форму хаосу. І (Іжеї) – «Єдність», вертикаль, небесний промінь, зв'язок між земним і божественним. Поєднання земної основи та небесного променя символізує «прив'язану» до істини людину. 3. Ъ дав опору → І – напрямок → ЫІ поєднав у спільноту Божого народу. Трансформація «Аз єсть свѣтъ» → «Ми є Світло Світу». Процес поєднання двох протилежних, на перший погляд, символів є справжньою лінгвістичною алхімією, де злиття двох протилежностей створює третю, глибинну силу. • Ъ (Твердість/Єр): «Я» у своєму граничному втіленні. Чоловічий принцип, індивідуальна воля, камінь, що має чіткі межі. Це точка опори, без якої неможливий рух. • І (Єдність/Іжеї): вертикаль, що пронизує світи. Жіночий або духовний принцип, потік світла, який не знає кордонів. Це прагнення до вищого, до злиття з усім сущим. • ЫІ (Ми/Єри): Твердість (Ъ) стає поруч із Єдністю (І), виникає звук, що народжується з самої глибини гортані. Це символ множинності. Індивідуальність (Ъ) не розчиняється в Єдності (І), а стає її фундаментом. «Я» стає частиною «Ми» лише тоді, коли воно достатньо тверде, щоб не зникнути, але достатньо відкрите, щоб приєднатися. В езотеричному плані – символізує перетворення «речі в собі» на «буття з іншими», тоді ЫІ – це звук землі, що відгукується на поклик неба. Графічне втілення колективної мудрості народу, яка міцно стоїть на фундаменті традиції (Ъ) і тягнеться до істини (І).
---	Ь Ієрь літера о з рису, або змінена глаголична ѣ	До 1100-1200 рр. позначав голосний звук, схожий на [i]. 1. Літера Ь (Єрь) – «тиха» сила азбуки. Якщо Ъ (Єр) – закон і твердий фундамент, то Ь (Єрь) – благодать і милосердя. Є антиподом твердого «Єра» і символізує м'якість, смирення та любов, без яких будь-яка твердість стає жорстокістю. У біблійному контексті Єрь позначає перемогу любові над буквою закону. 2. Графіка: Схилена голова. Візуально Ь схожа на Ъ, але позбавлена верхньої горизонтальної риски («козирка»). Образ відкритості та смирення. Людина знімає свій «шолом» гордині та впевненості, схиляючи голову перед Божественною таємницею. Символ «серця м'язистого» (живого), яке Бог обіцяв дати замість «серця кам'яного» (Єзекіля 36:26). 2. Біблійний парадокс: смирення як вища Твердість Здається, що м'якість – це слабкість, але в духовній битві все навпаки: Господь «із насмішників насміхається, а смиренним дає милість» (Приповістей Соломонових 3:34). «Бог гордим противиться, а смиренним дає благодать» (Послання Якова 4:6); «...зодягніться смиренномудрістю, бо

		Бог гордим противиться, а смиренним дає благодать» (Перше послання Петра 5:5). Твердість (Ъ) без м'якості (Ь) – є проявом сухого фарисейства. Саме Єрь дозволяє Світлу («Аз єсть свѣт») проникати в найтонші щілини людської душі, зцілюючи, а не раничи. 3. Функція: В слов'янських мовах завдяки літері Ъ розрізняються «стан» і «дія», надає словам завершеності та душевності (пор. з дихотомією Глаголь – Глаголь). 4. Зв'язок: Ъ + Ъ = Повнота. У Біблії Христос поєднує в собі ці дві літери, оскільки Твердо (Ъ) стоїть проти гріха і (Ь) приймає грішника, що кається.
1. Ъ (Єр) – твердість та чоловіче начало. Символізує завершену дію, твердість духу та непохитність закону. 2. Ъ (Єрь) – м'якість та жіноче начало. Символізує гнучкість, проникливість та приховані почуття. 3. Ъ (Єри) – Тріада та Поєднання (Ми). Графічно складалася з поєднання Ъ та І (або Ъ + І). У містичному читанні вона є символом множинності та єдності. Разом ці три літери описують структуру всесвіту: • Ъ (Єр) – Закон і Форма. • Ъ (Єрь) – Любов і Душа. • Ъ (Єри) – Спільний рух і Життя в єдності.		

Далі буде.